

Pripremila:
Milena DELAK

ZAKON O RADU UZNEMIRIO SINDIKATE

U drugom broju "Glasnika" pod naslovom "Zašto još nemamo Zakon o radu?" dotakli smo temu o donošenju tog temeljnog zakona iz radnopravnog i socijalnog zakonodavstva. Zaključili smo s obećanjem Vlade da će Sindikate uključiti u javnu raspravu o konačnom prijedlogu Zakona. Novi tekst prijedloga Zakona o radu bio je upućen članovima Gospodarsko socijalnog vijeća i Vijeća za socijalno partnerstvo. Rok za očitovanje bio je samo dva dana za kada je sazvana zajednička sjednica oba vijeća. Čelnici pet sindikalnih središnjica pozvali su sve članove vijeća da se oko primjedbi na tekst Zakona usaglase. Radilo se danonoćno na opsežnom tekstu Zakona. Dan prije zasjedanja vijeća članovi Vijeća potpisali su Sporazum o zajedničkom nastupu i zastupanju utvrđenih stajališta u svezi predloženog teksta Zakona.

Pregovori s Vladom - predlagačem Zakona, započeli su na prvoj cjelodnevnoj sjednici oba vijeća. Sindikati su zahtijevali raspravu o načelnim primjedbama i to:

1. pojmovno određenje (poslodavac- posloprimac),
2. individualni radni odnos (zasnivanje radnog odnosa, premještaj - nije predviđen u Zakonu, prestanak radnog odnosa - izvanredni prekid može nastupiti uslijed privremene odsutnosti s posla zbog bolesti ili ozljede, Zakon ne predviđa u izvanrednom otkazu razlog krivnje radnika i dr.),
3. kolektivni radni odnosi (Zakon predlaže suodlučivanje putem

posloprimačkih vijeća ovlasti kojih se svodi na informiranje a ne i odlučivanje, time se onemogućava rad i djelovanje Sindikata za koji poslodavci nisu zainteresirani da ga njihovi radnici osnivaju),

4. kolektivno pregovaranje (prijedlog poznaje zaključivanje Kolektivnih ugovora sa sindikatima na višim razinama koji bez bazičnih organizacija ne mogu imati snagu dobrog pregovarača),

5. štrajk i isključenje s rada (prema prijedlogu Zakona radnike koji sudjeluju u štrajku poslodavac može isključiti iz rada - korištenje "lockout" - a u odgovoru na već započeti štrajk),

6. inspeksijski nadzor i radno sudovanje (sindikati zahtijevaju bolji inspeksijski nadzor za prekršitelje Zakona i efikasnije radno sudstvo izdvojeno iz redovnog sudovanja).

Predstavnici Vlade nisu prihvatili ove primjedbe tvrdeći da bi one mogle ugroziti osnovni koncept Zakona od kojeg Vlada ne može odustati, ali su pristali na to da se predstavnici Udruge poslodavaca pokušaju usaglasiti sa sindikatima a o usaglašenim izmjenama raspravljat će se u daljnjem tijeku rasprave. Temeljem svojih načelnih primjedbi sindikati su izradili preko 100 amandmana koje će, ukoliko ne dođe do usaglašavanja, predložiti saborskim zastupnicima. Ne očekujući pozitivne pomake u pregovorima sindikati su pripremili štampani materijal koji je upućen svakom članu sindikata.

PROTIV SMO NEPRAVEDNIH OTKAZA

Zakon kaže:

- radniku se može dati izvanredni otkaz bez prava na otkazni rok, vrlo lako, pa čak i onda kad je za to kriv poslodavac
- radnik može dobiti otkaz ako zbog bolesti ne može uredno izvršavati svoje obveze
- kad sud utvrdi da je otkaz bio nezakonit, poslodavac ipak ne mora vratiti radnika na posao, ako to "nije moguće".

Hrvatski sindikati tvrde:

- Poslodavac smije dati izvanredni otkaz samo ako je za otkaz kriv radnik.
- Bolest nikada ne smije biti razlog za otkaz.
- Poslodavac je uvijek dužan vratiti radnika na posao ako mu je dao nezakonit otkaz.

PROTIV SMO UNIŠTENJA SINDIKATA

Zakon kaže:

- uvode se neki novi "radnički savjeti" (tj. "posloprimačkih vijeća"), bez stvarnih ovlasti, a sindikatu se uzima mogućnost djelovanja u poduzeću ili ustanovi
- poslodavac može sindikalnom povjereniku uskratiti sindikalni rad u radnom vremenu
- sindikalni povjerenici i dužnosnici nemaju pravo povratka na rad nakon prestanka funkcije.

Hrvatski sindikati tvrde:

- Umjesto "radničkih savjeta" (tj. "posloprimačkih vijeća"), sva prava treba imati sindikat, a vijeća tek ako se radnici za to posebno izjasne.
- U svim demokratskim zemljama sindikalni povjerenici rade u radno vrijeme.
- Ako se zakonski ne omogući povratak sindikalnog dužnosnika na radno

mjesto po isteku mandata posredno će se uništiti sindikat. U protivnom, tko će se prihvatiti sindikalne funkcije?

PROTIV SMO ONEMOGUĆAVANJA ŠTRAJKA

Zakon kaže:

- preširoko su određeni poslovi koji se moraju obavljati i za vrijeme štrajka
- propisana je obvezatnost procedure mirenja
- poslodavci dobivaju pravo na lockout, tj. obustaviti proizvodnju u trećim poduzećima kao protumjeru za štrajk.

Hrvatski sindikati tvrde:

- Poslove koji se moraju obavljati za vrijeme štrajka treba Zakonom ograničiti na najmanju moguću mjeru, zato jer se u protivnom onemogućava štrajk.
- Način mirenja i rokove treba prepustiti kolektivnim ugovorima.
- Lockout treba izbaciti iz Zakona jer on, kao odmazda za štrajk, ograničava ustavno pravo na štrajk.

PROTIV SMO DA

- invalid rada može dobiti otkaz ako je za rad nesposoban zbog profesionalne bolesti
- kolektivni ugovor vrijedi za sve uposlene radnike i članove i nečlanove sindikata
- u Zakonu nisu predviđeni radni sudovi
- radnik mora svom poslodavcu ponuditi u vlasništvo i onaj svoj izum koji je ostvario izvan svoga radnoga mjesta.

Hrvatski sindikati tvrde:

- Invalid rada ne smije dobiti otkaz.
- Svaki ugovor vrijedi samo za njegove potpisnike. Članovi sindikata ovlastili su sindikat, a nečlanovi ne žele da ih sindikat zastupa, pa kako onda mogu uživati prava koja su drugi ugovorili?
- U Austriji se radni spor rješava za nekoliko minuta, u Hrvatskoj za nekoliko godina. Bez radnih sudova nema učinkovite zaštite radnika.